

УДК 331.2+349.2

ПІДВИЩЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ ЯК ЗАПОРУКА ПРОЦЕСУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

І. Р. Безпалько

Українська академія друкарства,
вул. Підголоско, 19, Львів, 79020, Україна

Розглянуто та проаналізовано основні зміни законодавства про працю, зокрема, щодо посилення фінансової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення трудового законодавства, трудової дисципліни та сплати податків та зборів.

Ключові слова: *трудові доходи, тіньова зайнятість, заробітна плата, порушення, відповідальність, штрафи.*

Постановка проблеми. Доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати становлять основну частку в доходах населення більшості країн світу, зокрема і в Україні (в середньому 43%). У зв'язку з цим надходження від оподаткування таких доходів є визначальним джерелом формування бюджетних доходів. В Україні внаслідок недосконалості теперішньої податкової політики значна частка доходів населення та економіки загалом перебуває в тіні і не бере участі у наповненні бюджету.

За оцінками експертів різних інституцій в Україні 40–50% заробітної плати виплачується працівникам за різними тіньовими схемами. Існує проблема зрівняння офіційних заробітних плат між працівниками різної кваліфікації, встановлення всім працівникам від найпростіших професій до керівника окладів (ставок) на рівні мінімальної заробітної плати, особливо на підприємствах, установах, організаціях, що не входять до сфери галузевих угод. З багатьма працівниками роботодавці взагалі не укладають трудових угод для мінімізації витрат та отримання максимального прибутку.

Від несплати податків, внесків з тіньових доходів країна втрачає мільярди гривень доходів до державного бюджету, Пенсійного та інших страхових фондів, а працівники залишаються без відповідного соціального захисту та належного пенсійного забезпечення в майбутньому.

На сьогодні з-поміж основних завдань органів державної фіскальної служби найважливішими є виявлення необлікованих та прихованих доходів, запобігання застосуванню схем ухилень суб'єктів господарювання від оподаткування, виявлення тіньових коштів, а також організація роботи із забезпечення дотримання підприємствами, установами, організаціями та громадянами вимог чинного законодавства при виплаті заробітної плати.

Як підтверджує світова практика, в багатьох європейських країнах для легалізації заробітної плати здійснені заходи спрямовуються на підвищення мінімальних державних гарантій в оплаті праці, посилення контролюючих функцій інспекції праці щодо їх дотримання. Здійснення цих заходів дало

можливість досягти останніми десятиріччями стабілізації і навіть деякого скорочення масштабів прихованих форм оплати праці, збільшити надходження до фондів соціального страхування.

Для легалізації фонду оплати праці, посилення захисту конституційного права громадян на працю та зменшення кількості випадків порушення норм законодавства про працю, відповідними законодавчими актами внесено суттєві корективи у трудове законодавство, що значно посилюють штрафні санкції і карну відповідальність його порушників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальний внесок у дослідження трудових доходів зробили відомі представники класичних шкіл економічної думки Д. Кейнс, К. Маркс, А. Маршалл, А. Маслоу, А. Оукен, П. Самуельсон, А. Смит, Д. Рикардо та інші. Актуальні проблеми оплати праці досліджували А. Аткинсон, Дж. Данлоп, У. Тейлор, Р. Фрімен. На теренах СНД та в Україні теоретичні проблеми оплати праці вивчались у працях Д. Богині, Є. Капустіна, Ю. Кокіна, А. Колота, Н. Кузнецової, Е. Лібанової, В. Онікієнка, Л. Ржаніциної, С. Струмиліна, Т. Чаціної, Р. Яковлева й інших. Тіньова економіка та тіньова заробітна плата є предметом наукових досліджень В. Базилевича, А. Базилюк, Н. Бокун, З. Варналія, М. Гільтмана, Е. Гонтмахера, І. Кляшкіна, Д. Макарова, Ю. Харазішвілі, Є. Шестакової, Ф. Шнайдера, Є. Ясіна й інших. Питання легалізації заробітної плати за допомогою інструментів державного регулювання висвітлюються у працях Н. Волгіна, Р. Капелюшнікова, В. Роїка та інших. Проблеми захисту трудових прав працівників досліджували у своїх працях В. Бурак, І. Ваганова, Н. Гетьманцева, А. Замченко, Т. Маркіна, П. Пилипенко, Р. Харчук, Н. Хуторян, І. Шемелинець, В. Щербина та інші.

Мета статті. Проаналізувати реформаторські зміни трудового законодавства в частині посилення відповідальності за його порушення, а також дослідити їх вплив на процес детінізації доходів, підвищення податкової культури всіх сторін податкових правовідносин, формування довіри населення та бізнесу до державних органів, а також наповнення бюджету повною мірою для виконання державою її функцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розміри тіньової економіки в Україні набувають ознак загрози національній безпеці. Нерегламентована зайнятість наявна у всіх видах економічної діяльності (кількість неформально працевлаштованих досягає 6,8 млн осіб).

Неформальна зайнятість негативно впливає на всіх працівників і суспільство загалом. Застосування нестандартних форм зайнятості призводить до обмеження стабільної та гарантованої зайнятості, позбавляє робочі місця соціального захисту та можливості працівників підвищувати кваліфікацію або перенавчатися, здешевлює людську працю, збільшуючи «прірву» між багатим та бідним населенням, погіршує умови праці, поглиблює наявну дискримінацію жінок, молоді, трудівників-мігрантів. Водночас знижується відповідальність роботодавця за дотримання правил охорони праці та техніки безпеки, зменшуються відрахування у Фонди пенсійного та соціального страхування.

При цьому близько 2,5 млн працівників отримують зарплату на рівні мінімальної — це кожен шостий офіційно працевлаштований. Половина з них, а то й дві третини реально отримують «у конверті» більшу суму.

Ступінь відповідальності, що дотепер передбачався законодавством, не є стимулом до детінізації. Отож для заповнення таких прогалин і подолання цих явищ з 1 січня 2015 р. змінами до законодавства передбачено суттєве підвищення фінансової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення трудового законодавства, трудової дисципліни та сплати податків і зборів (докладно розглянуто у табл. 1–5).

Таблиця 1

**Фінансова відповідальність юридичних осіб та фізосіб-підприємців
за порушення законодавства про працю**

Порушення	Штраф
Фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, виплата заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати ЄСВ та податків.	30-кратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення (з 01.01.2015 р. — 36540 грн; з 01.12.2015 р. — 41340 грн);
Порушення встановлених строків виплати заробітної плати працівникам, інших виплат, передбачених законодавством про працю, більш як за один місяць, виплата їх не в повному обсязі.	3-кратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення (з 01.01.2015 р. — 3654 грн; з 01.12.2015 р. — 4134 грн);
Недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці.	10-кратний розмір мінімальної заробітної плати за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення (з 01.01.2015 р. — 12180 грн; з 01.12.2015 р. — 13780 грн);
Порушення інших вимог трудового законодавства, крім передбачених вище.	розмір мінімальної заробітної плати (з 01.01.2015 р. — 1218 грн; з 01.12.2015 р. — 1378 грн).

Ці штрафи накладаються центральним органом виконавчої влади, що реалізовує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю. Донедавна цим органом була Державна інспекція України з питань праці. Однак у вересні 2014 р. для оптимізації системи центральних органів виконавчої влади замість Державної інспекції з питань праці та Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки було створено єдиний орган — Державну службу України з питань праці [6]. Проте поки що немає нормативно затвердженого положення про цей держорган.

Варто зазначити, що для накладення штрафу за перший блок порушень з табл. 1 (тобто 30 мінімальних заробітних плат) вищезгаданий центральний орган виконавчої влади не має здійснювати державного нагляду (контролю) —

достатньо відповідного рішення суду. Стягнення штрафів покладається на Державну виконавчу службу.

У новій редакції подано статтю 41 Кодексу України про адміністративні порушення «Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці», що передбачає відповідальність для посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності [3].

Порівняно з попередньою редакцією, з'явилися санкції за повторні порушення, введено відповідальність за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору тощо (табл. 2).

Таблиця 2

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про працю

Частина статті 41	Правопорушення	Санкція
1	2	3
Ч. 1	Порушення встановлених термінів виплати пенсій, стипендій, заробітної плати, виплата їх не в повному обсязі, терміну надання посадовими особами підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та фізособами-підприємцями працівникам, зокрема колишнім, на їхню вимогу документів стосовно їх трудової діяльності на даному підприємстві, в установі, організації чи у фізособи-підприємця, необхідних для призначення пенсії (про стаж, заробітну плату тощо), визначеного Законом України «Про звернення громадян», або надання зазначених документів, що містять недостовірні дані, порушення терміну проведення атестації робочих місць за умовами праці та порядку її проведення, а також інші порушення вимог законодавства про працю.	штраф від 30 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (НМДГ) (510–1700 грн);
Ч. 2	Повторне вчинення порушення протягом року, передбаченого ч. 1, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, або ті самі дії, вчинені щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину-інваліда.	штраф від 100 до 300 НМДГ (1700–5100 грн);
Ч. 3	Фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), допуск до роботи іноземця або особи без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, на умовах трудового договору (контракту) без дозволу на застосування праці іноземця або особи без громадянства.	штраф від 500 до 1000 НМДГ (8500–17000 грн);

Продовження табл. 2

1	2	3
Ч. 4	Повторне вчинення порушення протягом року, передбаченого ч. 3, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню.	штраф від 1000 до 2000 НМДГ (17000–34000 грн);
Ч. 5	Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, крім порушення, передбаченого ч. 6 цієї статті.	штраф від 20 до 40 НМДГ (340–680 грн) + штраф на працівників від 4 до 10 НМДГ (68–170 грн);
Ч. 6	Порушення встановленого порядку повідомлення (надання інформації) центральному органу виконавчої влади, що реалізовує державну політику у сфері охорони праці, про нещасний випадок на виробництві.	штраф від 20 до 50 НМДГ (340–850 грн) — цей штраф накладається також на фізосіб, які не мають статусу підприємців та використовують найману працю.

Тенденція до підвищення штрафних санкцій не оминула єдиного соціального внеску (ЄСВ). Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов’язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» [4] встановлено наступні штрафні санкції (табл. 3).

Таблиця 3

Фінансова відповідальність за порушення законодавства про ЄСВ

Правопорушення	Санкція
Несплата (неперерахування) або несвоєчасна сплата (несвоєчасне перерахування) єдиного соціального внеску.	штраф збільшився з 10 до 20% своєчасно несплачених сум;
Донарахування державною фіскальною службою або платником своєчасно не нарахованого ЄСВ.	штраф зріс з 5 до 10% визначеної суми ЄСВ за кожний повний або неповний звітний період, за який донараховано таку суму, але не більш як 50% суми донарахованого ЄСВ;
Неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності, передбаченої законодавством.	штраф у розмірі 10 НМДГ (170 грн) за кожне таке порушення;
Повторне порушення протягом року платником єдиного внеску, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення.	штраф у розмірі 60 НМДГ (1020 грн).

Також змін зазнала стаття 1651 Кодексу України про адміністративні порушення «Порушення законодавства про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [3].

Основна зміна полягає в тому, що санкції тепер розповсюджуватимуться не тільки на посадових осіб, а й на фізосіб-підприємців та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно. Розміри штрафів також збільшилися (табл. 4).

Таблиця 4

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про ЄСВ

Частина статті 1651	Правопорушення	Санкція
Ч. 1	Порушення порядку нарахування ЄСВ, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності щодо ЄСВ, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування або подання недостовірних відомостей, порушення встановленого порядку використання та здійснення операцій з коштами Пенсійного фонду України.	штраф від 30 до 40 НМДГ (510–680 грн);
Ч. 2	Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне із правопорушень, зазначених у ч. 1 цієї статті.	штраф від 40 до 50 НМДГ (680–850 грн);
Ч. 3	Несплата або несвоєчасна сплата ЄСВ, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, зокрема авансових платежів, у сумі, що не перевищує 300 НМДГ (182700 грн).	штраф від 40 до 80 НМДГ (680–1360 грн);
Ч. 4	Несплата або несвоєчасна сплата ЄСВ, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, зокрема авансових платежів, у сумі більше 300 НМДГ (182700 грн).	штраф від 80 до 120 НМДГ (1360–2040 грн);
Ч. 5	Дії, передбачені ч. 3 або ч. 4 цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення.	штраф від 100 до 300 НМДГ (1700–5100 грн);
Ч. 6	Порушення встановленого порядку використання та здійснення операцій з коштами накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	штраф від 300 до 1000 НМДГ (5100–17000 грн) — цей штраф накладається тільки на посадових осіб;
Ч. 7	Дії, передбачені ч. 6 цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення.	штраф від 1000 до 3000 НМДГ (17000–51000 грн) — цей штраф накладається тільки на посадових осіб.

У Кримінальному кодексі України зміни внесено до статті 212¹ «Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а також стаття 172 «Грубе порушення законодавства про працю» [2]. Опис злочинів не змінився, але значно збільшено санкції за цією статтею (табл. 5).

Таблиця 5

Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати ЄСВ та внесків на пенсійне страхування

Стаття ККУ	Злочин	Санкція
1	2	3
Ч. 1 статті 212 ¹	Умисне ухилення від сплати ЄСВ чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності або особою, яка здійснює підприємницьку діяльність без створення юрособи, чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана його сплачувати, якщо такі дії призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у значних розмірах, тобто в 1000 і більше разів перевищує НМДГ (609000 грн).	штраф від 1000 до 2000 НМДГ (17000–34000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років;
Ч. 2 статті 212 ¹	Ті самі дії, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у великих розмірах, тобто в 3000 і більше разів перевищує НМДГ (1 827 000 грн).	штраф від 2000 до 3000 НМДГ (34000–51000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років;
Ч. 3 статті 212 ¹	Дії, передбачені ч. 1 або ч. 2 цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати ЄСВ чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів в особливо великих розмірах, тобто в 5000 і більше разів перевищує НМДГ (3 045 000 грн).	штраф від 15000 до 25000 НМДГ (255000–425000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років з конфіскацією майна;
Ч. 4 статті 212 ¹	Особа, яка вперше вчинила дії, передбачені ч. 1 або ч. 2 цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила ЄСВ чи страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а також відшкодувала збитки, завдані фондам загальнообов'язкового державного соціального страхування, їх несвоєчасною сплатою (штрафні санкції, пеня).	

Продовження табл. 5

1	2	3
Ч. 1 статті 172	Незаконне звільнення працівника з роботи з особистих мотивів чи у зв'язку з повідомленням ним про порушення вимог Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» іншою особою, а також інше грубе порушення законодавства про працю.	штраф від 2000 до 3000 НМДГ (34000–51000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, або виправні роботи на строк до 2 років;
Ч. 2 статті 172	Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину-інваліда.	штраф від 3000 до 5000 НМДГ (51000–85000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 5 років, або виправні роботи на строк до 2 років, або арешт на строк до 6 місяців.

Отже, запроваджуючи метод «батога» (посилення відповідальності) та «пряника» (можливість зменшення ставки нарахувань ЄСВ) вітчизняні законодавці та уряд сподіваються на позитивний ефект у напрямі легалізації трудових відносин та заробітних плат в Україні. Одночасно з цим важливо забезпечити, щоб такі непомірно високі штрафи не спонукали українських бізнесменів до вирішення питання корупційним шляхом через контролюючі органи чи судову систему, як це зазвичай відбувалось і відбувається у вітчизняних реаліях.

Варто зазначити, що в країнах Євросоюзу, де громадяни більш законослухняні, ніж українці, покарання за відсутність трудового договору між працедавцем і працівником ще суворіше. Якщо в Україні при мінімальній зарплаті 960 грн мінімальний штраф становить 510 грн, а максимальний — 1700 грн, то наприклад, у Литві при мінімальній зарплаті в перерахунку на українську валюту 2500 грн мінімальний штраф встановлено на рівні 46 тис. грн, а максимальний — 154 тис. грн. У Польщі мінімальна зарплата 3800 грн, а межі штрафних санкцій — від 2700 до 82,7 тис. грн, у Словаччині мінімальна зарплата 3439 грн, а штрафи становлять від 22 тис. грн до 2 млн грн.

Одночасно з посиленням відповідальності законодавчими новаціями передбачено і певну дерегуляцію бізнесу. З 1 січня 2015 р. введено в дію як мінімум піврічний мораторій на проведення перевірок підприємств, установ та організацій, фізосіб-підприємців контролюючими органами (крім ДФС та Держфінінспекції). Вони можуть здійснюватися лише з дозволу Кабміну або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки [5].

Паралельно з цим Закон про податкову реформу [5] також запровадив мораторій на перевірки терміном на два роки (2015–2016). Це стосується підприємств, установ та організацій, фізосіб-підприємців з обсягом доходу до 20 млн грн за попередній календарний рік. Винятками будуть випадки, якщо на перевірку буде надано дозвіл Кабміном або перевірка проводитиметься згідно

з рішенням суду чи вимогами Кримінально-процесуального кодексу, а також, якщо особа сама подасть заявку, аби її перевірили.

Також цей мораторій не стосується перевірок:

- суб'єктів господарювання, що ввозять на митну територію України та/або виробляють, та/або реалізують підакцизні товари;
- дотримання норм законодавства з питань наявності ліцензій, повноти нарахування та сплати ПДФО, ЄСВ, відшкодування ПДВ;
- деяких спрощенців II та III груп щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій (з 01.07.2015 р.).

Сьогодні немає чіткості законодавчих норм щодо того чи стосується дворічний мораторій лише перевірок, які здійснює ДФС, чи це загальна норма для всіх контролюючих органів.

Отже, можна дійти висновку, що перевірки дотримання законодавства про працю будуть вважатися поза законом мінімум першу половину 2015 року. Ухвалення цих законів передбачає посилення захисту конституційного права громадян на працю, своєчасне отримання винагороди за працю та забезпечення позитивного впливу на стан погашення заборгованості з виплати заробітної плати, зменшення кількості випадків порушення норм законодавства про працю.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що для захисту працівників в умовах тінізації трудових доходів та відносин, а також зниження рівня тінізації національної економіки також доцільно:

- уніфікувати термінологічні визначення сторін трудових відносин, законодавчо встановити статус зайнятості особи для зменшення можливостей приховування трудових відносин та полегшення вирішення спірних ситуацій;
- посилити громадський контроль за дотриманням законодавства про працю, що також сприятиме легалізації трудових відносин;
- при формуванні державної програми соціально-економічного розвитку України визначити пріоритетним завданням мінімізацію тіньової економіки, економічно обгрунтоване підвищення заробітної плати, жорстке державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (особливо експорту українських товарів та послуг, що мають стратегічне значення).

Отже, соціально-економічна політика має бути спрямована на формування держави з соціально-орієнтованим бюджетом, встановлення гідного прожиткового мінімуму та рівня оплати праці, недопущення глибокої соціальної диференціації суспільства, мінімізацію неформальних відносин у сфері трудових відносин (особливу увагу приділити проблемам зайнятості молоді).

Подальшими напрямками наукових досліджень можуть бути питання щодо гармонізації відносин платників податків та контролюючих органів, підвищення рівня податкової культури всіх сторін податкових правовідносин, створення дієвої системи взаємодії між державними органами, що вповноважені здійснювати контроль за дотриманням платниками податків з фізичних осіб податкового законодавства, впровадження системи державного фінансового контролю відповідно до задекларованих доходів і здійснених витрат платників податку на основі прийняття відповідних законодавчих актів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/>
3. Кодекс України про адміністративні порушення [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28.12.2014 р. № 77-VIII [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/77-19>
5. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 10.09.2014 р. № 442 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>

REFERENCES

1. Taxation Code of Ukraine. available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Criminal Code of Ukraine. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/>
3. Administrative Violations Code. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Law of Ukraine from 28 th of Decembre 2014 № 77-VIII «About changes to some legislative acts concerning the reform in the state social security and legalization of labour payment fund available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/77-19>
5. Law of Ukraine from 28 th of Decembre 2014 № 71-VIII «About changes to Tax Code and some legislative acts concerning the reform in the field of taxation. available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/77-19>
6. Statement of KМУ № 442 from 10th of Sept 2014 p.About optimization of Central Legislative Bodies system available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>

INCREASING RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF LABOR LAW AS A GUARANTEE OF THE SALARY LEGALIZATION IN UKRAINE

I. R. Bezpalko

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pidholosko St., Lviv, 79020, Ukraine
irybabs83@i.ua*

The major changes of labor legislation, including the strengthening of financial, administrative and criminal liability for violations of labor laws, labor discipline and taxes and fees have been researched in this article.

Keywords: *labour income, shady employment, salary, violation, responsibility, fines.*

*Стаття надійшла до редакції 08.12.2014.
Received 08.12.2014.*